

ESPA-

TUT

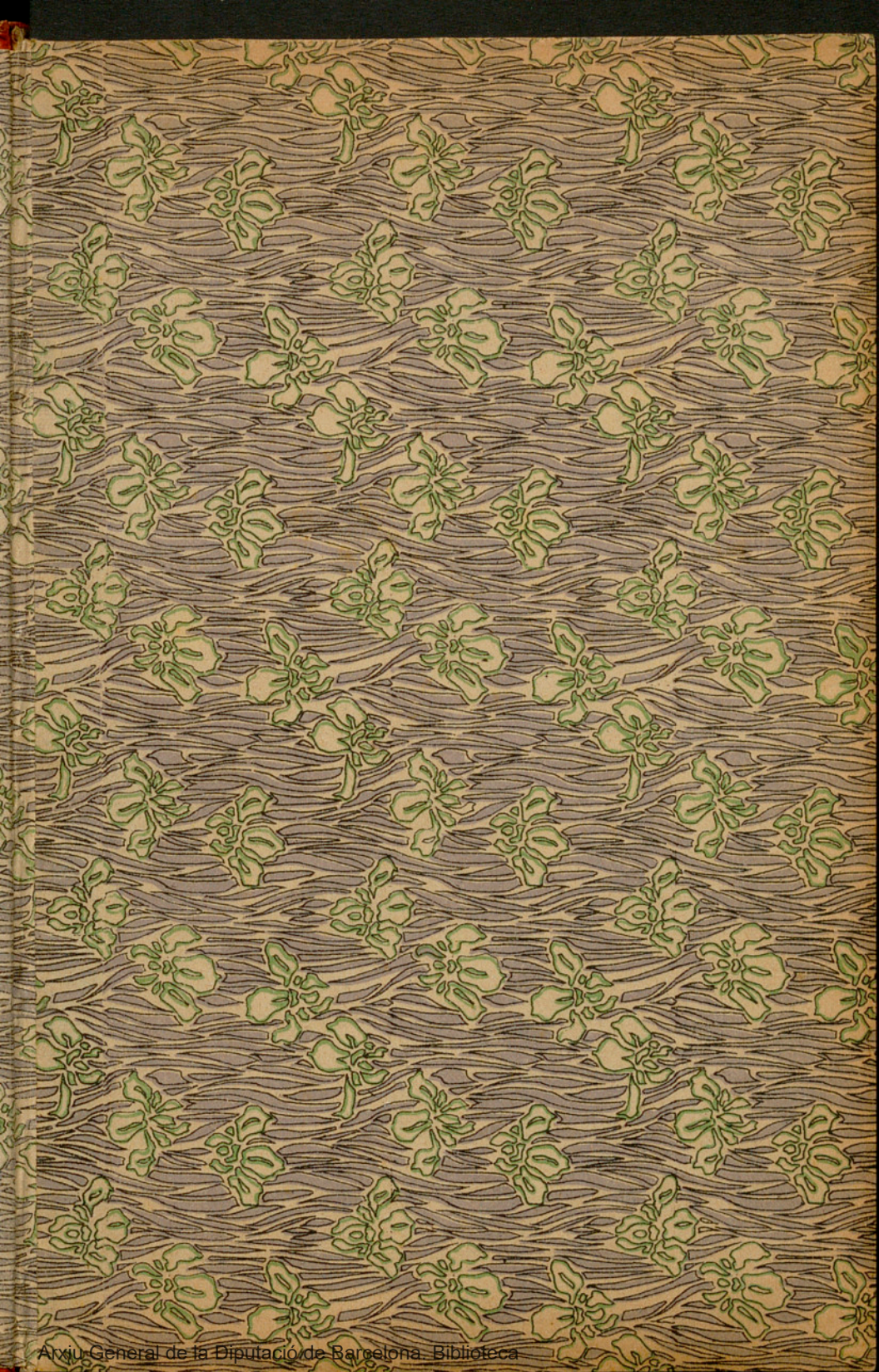
MANCO-

MUNICIPAL

CATALUNYA

1914

2

II

10/10/1911

100-100

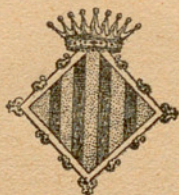
ESTATUT

MANCOMUNITAT CATALANA

ESTATUT

BARCELONA

—
IMPREMTA DE LA CASA PROVINCIAL DE CARITAT

Carrer de Montalegre, 5

1914

R. 421

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

---

*La Comissió interprovincial va presentar a la
Assamblea de les Diputacions catalanes el
projecte d'Estatut, encapsalat amb la se-
güent exposició de motius:*

Els que subscriuen, representants de les Diputacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, reunits segons la disposició del Reial decret de 18 de desembre de 1913, per formular el projecte d'Estatut de la Mancomunitat catalana, acordada en principi per les Diputacions representades, en llurs reunions de 20, 22 i 23 del mes de desembre, hem estudiat el caràcter dels acords que devíem proposar i els problemes d'organització que el dit Estatut planteja i amb plena i clara consciència de la nostra responsabilitat davant de nostres representats, així com dels venidors, proposen a l'Assamblea les bases més avall consignades.

Dins la modesta esfera administrativa provin-

cial que el Reial decret indicat dóna a les Mancomunitats, l'Estatut a formular ve a ésser la llei fonamental equivalent a ço que en els organismes de vida política autònoma, com els estats de les monarquies o de les repúbliques federals, és la Constitució; amb la circumstancia digna d'ésser notada i aplaudida que en virtut de l'esmentat Reial decret, dins les limitacions que fixa, la Mancomunitat resta lliure de donar-se la Constitució administrativa que vulgui, la que respongui més a les seves tradicions, a les seves necessitats i als ideals del nostre poble.

Estem, doncs, cridats a fer la nostra llei fonamental, el nostre Estatut; construim no per a nosaltres només, sinó també per als que vindran darrera nostre. Aquest caràcter fonamental de l'Estatut a formular imposa l'eliminació de tot lo reglamentari, de tot lo transitori i variable. No hem de fer un Estatut minuciós i enterc que tingui la pretenció de subjectar la vida de la Mancomunitat a uns quadres invariables, rígids, sense flexibilitat, sense marge per a les noves necessitats o els nous estats sentimentals de la opinió popular o les noves forces desvetllades. Com en les lleis orgàniques, només cal posar-hi lo més permanent, de major estabilitat, les parets mestres a dins de les quals puguin trobar satisfacció

completa, adequada als seus sentiments, als seus gustos i fins als seus prejudicis, no solament els homes que avui constituïm aquesta Mancomunitat, sinó els que després de nosaltres vinguin a integrar-la i regentar-la.

Aquest criteri és el que informa l'articulat.

Se consigna en l'article primer l'acord d'unir-se indefinidament les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, per constituir la Mancomunitat catalana.

L'article segon senyala la competència de la Mancomunitat. Proponem la màxima competència que el Reial decret autoritza, això és, tota la que la legislació provincial vigent assigna a les Diputacions. Tots els serveis que les Diputacions puguin instituir, totes les funcions que les Diputacions puguin realitzar, volem que pugui instituir-les i realitzar-les la nostra Mancomunitat. Les Diputacions es reserven serveis, naturalment, però traspassen a la Mancomunitat alguns dels que tenen establerts, com els serveis de construcció de carreteres, el de conservació de camins i carreteres i el d'hospitalització de dementats. I consegüents amb el criteri de flexibilitat que més amunt indicàvem, deixem el camí obert per incorporar a la Mancomunitat altres serveis dels que avui les Diputacions entenen que han de reservar-se, per si el

dia de demà les Diputacions que vindran entenguessin que n'han d'incorporar algùn o alguns a la Mancomunitat.

Després de les funcions, els medis per a exercir-les (article tercer). De l'eficàcia d'aquests medis depèn que la Mancomunitat sigui un nom o una realitat esplendorosa. Tots els medis, per tant, ens semblarien poc per a assegurar la seva fecunditat renovadora. Per això volem que tingui tots els que el Reial decret autoritza, i si més n'autoritza més n'hi atribuiríem, amb major motiu tenint en compte que alguns d'ells són en realitat il·lusoris.

L'objecte de l'article quart és la organització de la Mancomunitat. El Reial decret instaurador de les Mancomunitats provincials ja estableix que la representació de la Mancomunitat sigui unipersonal i no col·legiada, que hi hagi una Assamblea o Junta general de Diputats de les Diputacions mancomunades i un Consell permanent. En quant a la composició de l'Assamblea entenem que no més procedeix una disposició imperativa, i és que la formin tots els Diputats provincials, qualsevol que sigui el càrrec que exerceixin en la seva Diputació; i respecte de sa competència senyalem aquelles funcions de les quals no pot mai per cap concepte despendre's.

La representació de la Mancomunitat, segons el Reial decret, correspònd, seguint les tradicions de les Diputacions provincials actuals, al President de la Mancomunitat que proposem que sigui President de l'Assamblea i del Consell permanent.

La regulació del Consell permanent planteja distints problemes. El primer és el de la seva composició. La homogeneïtat és la llei general universalment aplicada a la formació dels organismes governats, consegüentment a la gran norma democràtica: que la representació correspònd a tots els ciutadans i el govern a la majoria; a part que governar consisteix a aplicar una orientació, un criteri de govern i d'administració; i per tant ha d'haver-hi unitat de criteri entre'ls homes que governin o administrin. Però malgrat la universalitat d'aquesta pràctica i l'evidència d'aquests principis, nosaltres proposem, per a la formació de l'òrgue de govern de la Mancomunitat, la representació de les minorïes, per respondre a les tradicions de poble lliure que ha estat sempre la nostra Catalunya, com per creure que els inconvenients d'aquesta falta d'homogeneïtat poden ésser compensats amb els aventatges d'una fiscalització operada en tots els moments i en tot els òrguens de la Mancomunitat, i sobretot, per l'associació

i solidarització amb l'obra de la Mancomunitat de totes les grans forces polítiques de Catalunya.

En la forma d'elecció, a més de la representació de la minoria, hem cercat la manera d'assegurar a totes les províncies mancomunades la representació dins el Consell. I seguint el mateix criteri aplicat dins totes les bases consegüent al seu caràcter d'Estatut permanent o constitucional, no hem volgut imposar una norma fixa, invariable, sinó que dins el mínimum imperatiu, infranquejable, de tenir-hi representació cada província, deixem a l'Assamblea, composta de 36 Diputats de Barcelona, 20 de Girona, 20 de Lleida i 20 de Tarragona, la facultat d'acomodar aquesta representació als sentiments que en el moment d'adoptar aquesta determinació imperin.

L'article quint i últim és destinat a prevenir el cas que una província vulgui separar-se de la Mancomunitat. Les úniques limitacions imposades són les que s'encaminen a assegurar que la voluntat de separar-se és ferma i persistent, que obeeix no a nervosismes momentanis, sinó a una veritable i reflexiva i conscient voluntat de la Corporació provincial i dels ciutadans que aqueixa Corporació provincial representi. Per això calen dos acords, un d'ells després de consultar el Cos electoral.

Els altres requisits són imposats per la garantia dels interessos dels contractants amb la Mancomunitat i de l'Estat, que desitgem li delegui una part dels seus serveis.

Barcelona 8 janer de 1914. — Enric Prat de la Ribà. — Lluís Argemí. — Francesc d'A. Bartrina. — Albert Bastardas. — Lluís Duràn i Ventosa. — Eduard Micó. — Lluís Ferrer. — Agustí Riera. — Frederic Frígola. — Josep M. Vilahur. — Isidre Riu. — Josep M. España. — Josep Ignasi Llorens. — Salvador Montiu. — Alfred Pereña. — Romàn Sol i Pereña. — Delfí Canela. — Alfons Piñol. — Pere Lasala. — Josep Mestres. — Víctor J. Olesa. — Francesc Roig i Navarro.

ESTATUT

ARTICLE 1er Les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, acollint-se al Reial decret de 18 de desembre de 1913, s'uneixen indefinidament per constituir la Mancomunitat catalana, que's regirà per les disposicions d'aquest Estatut i pels acords de l'Assamblea i del Consell presos dintre de les seves atribucions.

ART. 2^{on} Seràn de competència de la Mancomunitat tots els serveis i totes les funcions que la legislació provincial vigent permet establir i exercitar a les Diputacions provincials i que les Diputacions mancomunades no hagin fins ara establert o utilitzat.

Aiximateix, seràn de competència de la Mancomunitat i són, per tant, traspassats a la mateixa, els següents serveis de les Diputacions mancomunades:

1er Construcció de carreteres dels actuals plans provincials i dels camins veïnals dels diferents plans provincials que vagin a integrar el

plan que formuli la Mancomunitat per acord de la mateixa.

2^{on} Conservació de carreteres provincials construïdes i que en lo successiu es construeixin. La Mancomunitat anirà encarregant-se de la seva conservació a mida que vagin extingint-se els contractes que al constituir-se la Mancomunitat regeixin, a partir de la data que els organismes corresponents de la Mancomunitat senyalin.

3er Conservació dels camins veïnals construïts o que en lo successiu construeixin les Diputacions, la conservació dels quals corri a càrrec de les mateixes.

4^{rt} Hospitalització dels dementes pobres, respectant els contractes existents i indemnitzant els interessos creats en cas que una nova organització d'aquest servei els lesionés.

5^{nt} També correspondrà a la Mancomunitat els drets i els aventatges que la legislació, ara o en lo successiu, atribueixi a les Diputacions en lo relatiu a la concessió, construcció i explotació de ferrocarrils.

6e Els serveis que amb posterioritat a la constitució de la Mancomunitat una o més Diputacions acordin traspasar a la Mancomunitat i siguin acceptats per la Junta general d'aquesta. Aquests acords de la Junta, com tots els que im-

pliquin modificació d'aquest Estatut, tenen d'ésser ratificats per les Diputacions.

ART. 3er La Mancomunitat nodrirà el seu pressupost d'ingressos amb els recursos i arbitris que autoritza el Reial decret de 18 de desembre de 1913, i d'una manera especial amb els següents:

1er Donatius de les Diputacions mancomunades.

2^{on} Les quantitats que anyalment satisfaràn les Diputacions mancomunades, iguals a les sumes consignades per cada Diputació en els pressupostos de l'any anterior a l'acord de traspàs amb destí als serveis traspassats a la Mancomunitat.

3er El tant per cent que l'Assamblea estableixi anyalment sobre les quotes que els municipis paguen al Tresor per consums i per contribucions directes, que les Diputacions mancomunades no tinguin necessitat d'imposar o utilitzar per cobrir les atencions del seu pressupost. Podrà cobrar-lo directament la Mancomunitat, utilitzant els mateixos recursos legals de què disposen les Diputacions.

4^{rt} Recàrrecs, impostos i arbitris que l'Estat autoritzi i emprèstits que la Mancomunitat acordi.

ART. 4^{rt} La Mancomunitat serà representada pel President i governada per una Junta o Assamblea deliberant i un Consell permanent.

Formaran part de l'Assamblea tots els Diputats provincials de les Diputacions mancomunades, qualsevol que siga el càrrec que dintre de la respectiva Diputació desempeynin.

Presidirà l'Assamblea de Mancomunitat el Diputat que ella mateixa hagi designat al constituir-se. El President de l'Assamblea ho serà també del Consell permanent. El President tindrà totes les atribucions necessaries per a dirigir les deliberacions, fixar-ne l'ordre i salvaguardar la dignitat i els drets de l'Assamblea i de tots sos membres. Aiximateix elegirà l'Assamblea quatre Vice-presidents i quatre Diputats Secretaris al constituir-se. Aquests càrrecs es renovaran en la primera sessió que l'Assamblea tingui després de cada renovació bienal de les Diputacions.

Seràn funcions de l'Assamblea, que no podrà delegar mai, l'aprovació dels pressupostos, dels emprèstits, de les transferencies de crèdits, de les alienacions de béns immobles, de l'adquisició d'immobles quan no sigui en execució d'obres públiques i d'acords d'altre mena de l'Assamblea, dels comptes de liquidació dels pressupostos, dels plans generals d'obres públiques, així com la creació i supressió d'establiments de beneficencia i instrucció.

L'Assamblea es reunirà dues vegades l'any,

dins del mes de maig i dins del mes de novembre. Les sessions seràn en dies successius no festius, i es tindran a l'hora i en el lloc previamente senyalats en la convocatoria, siga el que's vulgui el nombre de Diputats que hi assisteixin. S'abonarà als Diputats les despeses de viatge per a assistir a les sessions de l'Assamblea. En qualsevol altre temps l'Assamblea podrà reunir-se en sessió extraordinaria per acord del Consell o a petició de la tercera part dels Diputats. L'haurà de convocar el Consell amb 15 dies al menys d'anticipació. Podrà pendre acords qualsevol que sigui el nombre d'assistents, i no podrà tractar més que dels objectes de caràcter extraordinari que constin concretament expressats en la convocatoria.

El Consell permanent serà format pel President de l'Assamblea i per vuit Vocals designats per aquesta en votació, en la qual cada Diputat podrà votar cinc noms, resultant elegit en primer terme, el Diputat de cada provincia que hagi reunit major nombre de vots en relació amb els altres Diputats de la mateixa provincia, i després indistintament el Diputat o els Diputats que hagin aconseguit major votació. Al constituir-se per primera vegada el Consell es consideraran elegits els dos Diputats de cada provincia que hagin obtingut major nombre de vots. Quan hi hagi dues o més vacants en el

Consell se reunirà Assamblea extraordinaria per proveir-les; en tots els casos, sempre que s'hagi de proveir més d'una vacant, l'elecció es farà en la forma següent: Si les vacants són més de quatre, cada Diputat podrà donar vàlidament el seu vot tan sols a dos candidats menys que el nombre de les dites vacants, i si fossin quatre o menys de quatre, a tants candidats com vacants menys un.

Correspondrà al Consell permanent fer complir els acords presos per l'Assamblea dins de la seva competència; regir, ordenar i vigilar l'aplicació dels pressupostos; dirigir i reglamentar l'execució i el funcionament de tots els serveis de la Mancomunitat; formar els projectes de pressupostos ordinaris i extraordinaris, els plans generals d'obres i tots els altres projectes d'acord sobre els quals hagi de deliberar l'Assamblea; formular el reglament que ha de regir el seu funcionament i el de les oficines i serveis a les seves ordres. El Consell podrà adjuntar-se temporalment, sigui per posar-les al davant dels principals grups de serveis, sigui per constituir juntes i comissions assessores, persones de senyalada competència per a les funcions de que's tracti, siguin o no membres de l'Assamblea. Els acords del Consell són executius.

El President i els elegits a formar part del

Consell ho són per quatre anys, cessant abans d'aquest termini si a l'acabar el mandat de Diputat provincial no han estat reelegits en la renovació bienal corresponent. Per excepció el primer Consell que's nombri acabarà les seves funcions el mes de maig de 1917 al reunir-se l'Assamblea. Aquests càrrecs seràn retribuïts.

El President, apart de les funcions i drets que com a membre del Consell li corresponguin, tindrà la representació del Consell i de l'Assamblea i per tant de la Mancomunitat en tots els actes i contractes; comunicarà i executarà els acords del Consell, exercirà l'ordenació de pagaments i convocarà i presidirà les sessions del Consell i de l'Assamblea.

ART. 5^{nt} Per separar-se de la Mancomunitat una província, serà precís que ho acordi la Diputació corresponent en dues sessions extraordinaries convocades amb aquest exclusiu objecte amb l'interval d'un any de l'una a l'altra i celebrada la segona després d'una renovació bienal de les Diputacions. Aquest acord haurà d'ésser aprovat pel Consell de Ministres mentre la Mancomunitat només regeixi serveis de les Diputacions; quan regeixi serveis delegats de l'Estat caldrà l'aprovació de les Corts.

La província que se separi restarà, no obstant,

obligada a contribuir, fins a la seva amortització, al servei d'interessos i amortització dels emprèstits i demés deutes existents al tenir lloc la separació, i en la proporció mateixa amb que contribuïa a nodrir el pressupost de la Mancomunitat durant l'últim any que n'hagi estat; conservant la Mancomunitat fins que aquesta condició quedi totalment complerta, les mateixes facultats de fer efectiva aquesta obligació que tindria si l'esmentada província continués formant part de la Mancomunitat.

Disposició transitoria

A fi que al constituir-se la Mancomunitat disposi d'una quantitat per atendre a les primeres despeses de son funcionament, a base de la qual pugui formar el seu primer pressupost, les Diputacions mancomunades votaran, dintre els quinze dies següents a l'aprovació d'aqueix Estatut, un donatiu proporcionat als medis de que cada Diputació disposi.

Nota. — Aquest Estatut fou aprovat per la Junta de les Diputacions provincials de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona reunida en el Palau de la Generalitat el dia 9 de janer de 1914 per unanimitat dels Diputats presents, i fou ratificat per les Diputacions de Barcelona i Tarragona el 13 de janer, per la de Girona el 14 i per la de Lleida el 15 dels mateixos mes i any.

APÈNDIX

I

REAL DECRETO DE 18 DE DICIEMBRE DE
1913 FACULTANDO A LAS DIPUTACIONES
PARA MANCOMUNARSE.

EXPOSICIÓN

SEÑOR: Motivo de constante preocupación para los Gobiernos y de porfiada controversia entre los partidos viene siendo, desde hace largos años, el magno y difícil problema de la descentralización administrativa. De que es insostenible y nocivo el *statu quo* da testimonio el hecho de los sucesivos intentos de mejora iniciados por todos y cada uno de los Ministros que han desempeñado la cartera de Gobernación, y cuando tales proyectos faltaran bastaría a proclamar los vicios de que la Administración municipal y provincial adolece, lo unánime de la queja y la insistencia con que a ella se produce con caracteres análogos, desde las más apartadas y aun contrapuestas regiones españolas.

El partido liberal conservador tiene en este problema gloriosos antecedentes que ni desconoce ni olvida el actual Gobierno. Cuando su representación constitucional se complete e integre con el apoyo del Parlamento, si una vez consultado el país resultasen con mayoría nuestras ideas, el Gobierno anuncia desde ahora el propósito de llevar de nuevo a las Cortes la reforma del Régimen local en condiciones adecuadas para su rápido examen y su pronta aprobación, ya que, por fortuna, sobre sus puntos esenciales puede considerarse lograda, después de la ardua y meritoria labor que las Cortes de 1907 a 1909 realizaron, la concordia y el asentimiento de las diversas fuerzas políticas.

Uno de aquellos importantes extremos en que aparece felizmente conseguida la unidad de criterio entre los hombres de Gobierno de más distintas significaciones, es el que se refiere a la conveniencia de autorizar la asociación o mancomunidad de Ayuntamientos y Diputaciones provinciales, para fines exclusivamente administrativos, haciendo, mediante la asociación posible para aquellos organismos, la realización de empresas en alto grado beneficiosas para los vecinos de los pueblos enclavados en la región a que la mancomunidad se extiende, sin daño, antes bien, con indudable ventaja de los intereses generales de la Nación.

No puede mirarse como exótico este principio de la mancomunidad ni repudiar como falta de rancio abolengo legislativo la palabra con que se

expresa y define. Aparte de que el proclamarlo pudiera y debiera juzgarse como indeclinable consecuencia de la libertad de asociación, sobran antecedentes que invocar en nuestros anales parlamentarios de proyectos y declaraciones formulados y presentados por hombres insignes pertenecientes a las más diversas escuelas y afiliados a los más contrarios partidos políticos.

Sin remontarnos a tiempos anteriores a la implantación de la legalidad constitucional que actualmente rige en España, será útil recordar que el artículo 80 de la vigente ley municipal, recogiendo lo que ya consignaba el 75 de la ley de 1870, establece el principio de la asociación o mancomunidad de Ayuntamientos para fines que taxativamente concreta y determina. Más tarde, el proyecto de ley presentado a las Cortes el 16 de diciembre de 1882, contiene un capítulo titulado «De las asociaciones de Ayuntamientos», y las autoriza para la construcción de Cementerios, caminos vecinales, guardería rural, policía de seguridad, instrucción, asistencia médica, aprovechamientos vecinales y cualesquiera otros objetos de su exclusivo interés. El proyecto de ley de 25 de diciembre de 1884 tiene un título consagrado a las «Regiones» y en él se procura la creación y funcionamiento de Juntas que atiendan a servicios análogos a los que antes se indicaron, en el territorio de la Región. Subsiste el principio, aunque con fórmulas de expresión diversa y orientaciones distintas, en los proyectos de 1891 y 1899, reconociendo este último el ca-

rácter de personas jurídicas a las Diputaciones, Ayuntamientos y Universidades oficiales y se acentúa a partir del año 1902, no sólo en el proyecto para la reforma de la ley municipal de 22 de octubre de ese año, sino después y de un modo más completo y sistemático en el proyecto de bases para la reforma de la Administración Local, presentado y explicado elocuentísimamente en la Alta Cámara el 27 de mayo de 1905. Fué, precisamente, al discutirse este proyecto en la Cámara popular, cuando acaso por vez primera se planteó ante las Cortes, en una enmienda suscrita por representantes de los distintos partidos, el deseo de reconocer la personalidad de las Regiones para impulsar las enseñanzas técnicas, agrícolas, industriales y comerciales, repoblar bosques, construir obras públicas, organizar y sostener puertos francos y otros fines de no menor importancia.

No alcanzó entonces esta enmienda el éxito satisfactorio que se prometieron sus autores, y ante las enseñanzas de la realidad, los elementos que con ella simpatizaban redujeron sus aspiraciones a la solicitud, frecuentemente reiterada, de que se reconociera a las provincias el derecho de mancomunarse y unirse.

En noviembre de 1906 se reunió en Barcelona la primera Asamblea general de las Diputaciones provinciales, y en ella, con representación casi exclusiva de liberales y conservadores, queda afirmado con unánime asentimiento el ideal de la autonomía administrativa, y reconocido con toda

clase de salvedades respetuosas al derecho de mancomunidad para las provincias limítrofes. El partido liberal conservador, al ocupar de nuevo el Gobierno en enero de 1907, presenta, apenas reunidas las Cortes, un proyecto de ley de Administración o Régimen local y en él reconoce de un modo explícito la facultad de Municipios y provincias de mancomunarse, diciendo al referirse a éstas, que ha de ser para los fines o servicios que caben dentro de la competencia de las Diputaciones.

Larga tramitación tuvo este proyecto, y atención detenida y minuciosa le dedicaron ambas Cámaras, así en el Salón de Sesiones, como en discusiones menos solemnes, pero acaso más provechosas, mantenidas a presencia de las Comisiones dictaminadoras respectivas. Motivos políticos bien notorios determinaron la caída de aquel Gobierno, sin que hubiese logrado la completa aprobación el proyecto de régimen local; pero sus principios substanciales, y desde luego este de las mancomunidades de provincias, habían obtenido, con repetición, el voto del Parlamento.

No se trataba, ni se trata de un problema artificial, ni de un compromiso de partido, originado en una propaganda política más o menos reflexiva, y con séquito más o menos numeroso y respetable. En torno de estas aspiraciones se habían congregado dentro y fuera de Cataluña núcleos poderosos de opinión, que de mil modos pugnan por acreditar su fe en estas soluciones, inclinando el ánimo del Gobierno para que se resol-

viera a implantarlas. Por eso, ausente del Poder el partido liberal conservador, el Ministerio que presidía el malogrado e insigne D. José Canalejas en diciembre de 1911, acogió con promesa de inmediato apoyo una nueva fórmula que concretaba el principio a las Diputaciones catalanas, y que se desarrolló más tarde en un proyecto de ley de Mancomunidades provinciales, presentado a las Cortes a los veinticinco días de reanudar éstas sus tareas. De la tramitación parlamentaria de este proyecto y de los incidentes que su discusión ocasionó, es innecesario hablar ahora. Baste decir que al caer el último Gobierno liberal, el proyecto aprobado en el Congreso tenía ya votado por el Senado el artículo 1.º, en el que naturalmente se consigna el principio substancial de la Ley.

En esta situación encuentra el asunto al encargarse del Gobierno el partido liberal conservador, y el Ministro que suscribe, requerido por sus deberes, y estimulado por elementales previsiones de gobernante, le dedicó desde los primeros momentos estudio preferente y especialísima atención.

No cabe sin indisculpable temeridad tener constantemente planteados problemas de esta índole y aplazar indefinidamente la solución. No es posible tampoco, aun lamentando el daño que las dilaciones ocasionan, intentar resolverlo por completo sin el indispensable concurso de las Cortes, ni habían de caer en la pecaminosa tentación de pretenderlo, hombres como los que forman el actual Gobierno, defensores entusiastas y

fervorosos siempre de las instituciones parlamentarias; pero hay una parte del problema que puede abordarse y resolverse de momento, por actos y resoluciones que no excedan del límite en que han de desenvolverse constitucionalmente las facultades ministeriales.

El derecho a unirse y mancomunarse está explícitamente reconocido a los Ayuntamientos por su ley Orgánica, y ningún precepto de la Provincial lo veda tampoco, directa ni indirectamente, a las Diputaciones. Los textos constitucionales lo consienten de igual modo, ya que la única exigencia de la ley Fundamental, en lo que a este punto se refiere, es la del artículo 82, que ordena haya en cada provincia una Diputación provincial.

Subsistiendo estos organismos, conservando ellos todas y cada una de las facultades que la Ley les asigna, no debe inspirar recelo alguno el reconocimiento que ahora se hace a su derecho a mancomunarse, sobre todo, cuando a esta declaración acompañan resortes y garantías que ponen en todo caso en manos del Gobierno la vida y el funcionamiento de la nueva entidad. Así, por ejemplo, al par que se reconoce el derecho a la unión, el procedimiento para establecerla está siempre vigilado y dirigido por el Poder Central, y las garantías de *quorum* extraordinario que se exige para la validez de la votación en que la unión se acuerde, a más de la segunda aprobación a que separadamente habrá de llegar cada una de las Diputaciones dispuestas a mancomunarse, dan la seguridad de que en caso alguno podrá ello reali-

zarse sino sirviendo la voluntad de la inmensa mayoría de los habitantes de la región.

La Junta que se crea no podrá obtener del Poder público la delegación de facultades y servicios de los que a la Administración Central correspondan, sin que en cada caso voten las Cortes un proyecto de ley; y los recursos que habrán de entablarse ante el Ministerio aseguran a todos y a cada uno de los ciudadanos la necesaria defensa contra posibles extralimitaciones. Con ello y con la declaración terminante de ser siempre voluntaria la asociación y poder extinguirse por la iniciativa de cualquiera de las Diputaciones mancomunadas, claramente se advierte que se alejan todos los peligros y quedan sin fundamento cualesquiera clase de recelos.

No se oculta, sin embargo, al Ministro que suscribe, que pasiones políticas e intereses de todo género, despiertos y avivados siempre cuando se anuncian como próximas unas elecciones y cuando acaba de subir al Poder un partido y de constituirse en circunstancias como las presentes un nuevo Gobierno, aprovecharán, con más o menos habilidad y con mayor o menor vehemencia la ocasión que ahora se les ofrece para dirigir ataques al Ministerio y para procurar suscitar desconfianzas de una parte de la opinión pública. Fía, no obstante, el Gobierno en el despierto juicio de los más, y está seguro de que habilidades de ese género no prevalecerán, y de que aquellas personas que se inspiren en móviles patrióticos y ajusten su conducta a la sugestión desapasionada

de un juicio sereno, concedoras de la importancia de esta cuestión y de sus antecedentes todos, harán justicia al acto que ahora realiza y entenderán que cumple, al procurar la solución parcial, pero inmediata, de este problema, altos deberes que en ningún caso es lícito rehuir ante el temor de responsabilidades que son anejas al desempeño de los puestos públicos.

Fundado en estas consideraciones, el Ministro que suscribe, de acuerdo con el Consejo de Ministros, somete a la aprobación de V. M. el adjunto proyecto de Decreto.

Madrid, 18 de Diciembre de 1913.

SEÑOR:

A L. R. P. de V. M.,

José Sánchez Guerra

REAL DECRETO

A propuesta del Ministro de la Gobernación,
y de acuerdo con Mi Consejo de Ministros,
Vengo en decretar lo siguiente:

ARTÍCULO 1.º Para fines exclusivamente administrativos que sean de la competencia de las provincias, podrán éstas mancomunarse. La iniciativa para procurarlo podrá partir del Gobierno, de cualquiera de las Diputaciones provinciales o de uno o de varios Ayuntamientos que reunan el 10 por 100 cuando menos de los habitantes de las respectivas provincias. Las Corporaciones solicitadas o requeridas por la Entidad iniciadora de la constitución de la mancomunidad, cuando estén dispuestas a concertarse, designarán sus representantes y una vez reunidos procederán éstos a la redacción del oportuno proyecto. Para examinarlo, se reunirán las Diputaciones interesadas convocadas por el Presidente de la Entidad iniciadora, y siempre presididas por el Gobernador civil de la provincia en que la reunión se celebre, y que para ser válida necesitará de la asistencia de las dos terceras partes, cuando menos, del número total de los Diputados. Las Diputaciones acordarán luego separadamente si aprueban o no las bases que resultaren aprobadas en la reunión general. Una vez aceptado el acuerdo o proyecto por el voto de la mayoría absoluta de cada una de

las Diputaciones interesadas, se elevará y someterá a la aprobación del Gobierno, que habrá de examinarlo minuciosa y detenidamente hasta estar seguro de que no hay en él nada que directa ni indirectamente contradiga la legalidad constitucional y administrativa del Reino, sino que, por el contrario, todas sus cláusulas se ajustan estrictamente a ellas. Si el Gobierno concede la autorización, la mancomunidad se constituirá con plena y absoluta capacidad y personalidad jurídicas para cumplir los fines taxativamente consignados en el acuerdo o propuesta.

Con exclusiva relación a los mismos, representada por su Presidente y por medio de una Junta general de los Diputados de las provincias asociadas y de un Consejo permanente nombrado por éstas, podrá ejercer las facultades y realizar los servicios que puedan concedérsele, de entre los que por ley correspondan exclusivamente a las Diputaciones provinciales.

Contra los actos y acuerdos de la Junta general y el Consejo permanente, existirán los mismos derechos y procederán iguales recursos que los que la Ley provincial reconoce contra los acuerdos de las Diputaciones, si bien deberán siempre interponerse ante el Ministro de la Gobernación los que dicha ley atribuye al conocimiento y competencia del Gobernador de la provincia. Las mancomunidades serán siempre y constantemente voluntarias, pudiendo concertarse a plazo fijo o por tiempo indefinido. Para su disolución o para la separación de alguna o algunas de las Diputa-

ciones asociadas, se observarán las disposiciones que deberán estar previstas y establecidas en el acuerdo de constitución de aquélla.

El Gobierno, por Real decreto acordado en Consejo de Ministros, a propuesta del de la Gobernación, podrá ordenar la disolución de la mancomunidad, siempre que en sus acuerdos y propuestas resulte infringida alguna ley del Reino, o cuando de aquéllos pueda inferirse algún peligro para el orden público o los altos intereses de la Nación. En estos casos el Gobierno estará obligado a dar cuenta a las Cortes de su resolución y de los fundamentos en que la apoye. Se fijará en todo caso, la norma a que habrán de ajustarse las responsabilidades de carácter económico o financiero y el momento en que ellas quedarán extinguidas para la Diputación o Diputaciones que se aparten de la mancomunidad. En el mismo acuerdo, las Diputaciones determinarán y fijarán concretamente los recursos con que habrán de contar en sus presupuestos. Los tales recursos podrán ser rentas de bienes propios y productos de explotaciones, donativos o cuotas voluntarias, subvenciones voluntarias de Ayuntamientos y Diputaciones, arbitrios y recursos cedidos por las Diputaciones después de cubiertas sus atenciones legales independientes de la mancomunidad, arbitrios y recursos que cedan los Ayuntamientos en iguales condiciones y circunstancias que los anteriores, arbitrios que por servicios o aprovechamientos pueda adquirir la mancomunidad y arbitrios o expensas de particulares por obras o

servicios costeados con fondos de la mancomunidad en las mismas condiciones que para las Diputaciones provinciales establece la Ley. Cuando en este primer acuerdo no puedan, por cualquier clase de motivos, detallarse todos los recursos, podrán éstos adicionarse por acuerdos sucesivos, que habrán de adoptarse con iguales garantías que las establecidas para el primero. Las mancomunidades, una vez constituidas, podrán solicitar delegación de servicios determinados y facultades propias de la Administración Central. La propuesta será elevada al Gobierno, y en ningún caso podrá éste resolver sin obtener antes de las Cortes una ley especial de concesión.

ART. 2.º El Gobierno dará cuenta de este Decreto a las Cortes en la primera sesión que celebren.

Dado en Palacio, a diez y ocho de Diciembre de mil novecientos trece.

ALFONSO

El Ministro de la Gobernación,

José Sánchez Guerra

(Gaceta del 19 de Diciembre de 1913).

II

REAL DECRETO DE 26 DE MARZO DE 1914 APROBANDO EL ESTATUTO DE MANCO- MUNIDAD CATALANA.

EXPOSICIÓN

SEÑOR: El Gobernador civil de Barcelona ha remitido el Estatuto para la Mancomunidad catalana formada por las provincias de Barcelona, Gerona, Lérida y Tarragona, y conforme a los preceptos del Real decreto de 18 de diciembre de 1913, su texto requiere la aprobación del Gobierno.

Examinadas minuciosa y detenidamente sus diversas cláusulas, puede afirmarse que éstas no contradicen directa ni indirectamente la legalidad constitucional y administrativa del reino, ajustándose, por el contrario, perfectamente a ellas.

Los preceptos del Real decreto fueron cumplidos, y a la aprobación del Estatuto concurrieron 83 de los 96 Diputados provinciales a que asciende el número total de los que componen las cuatro Diputaciones referidas.

Procede, pues, el reconocimiento del derecho que asiste a las respetables Corporaciones citadas, para asociarse en beneficio de los intereses de las provincias que representan, y en su vista, el Ministro que suscribe, de acuerdo con el Consejo de Ministros, somete a la aprobación de V. M. el adjunto proyecto de Decreto.

Madrid, 26 Marzo de 1914.

SEÑOR:

A L. R. P. de V. M.,

José Sánchez Guerra

REAL DECRETO

A propuesta del Ministro de la Gobernación
y de acuerdo con Mi Consejo de Ministros,
Vengo en decretar lo siguiente:

ARTÍCULO 1.º En cumplimiento de lo dispuesto en el Real decreto de 18 de diciembre de 1913, autorizando a las Diputaciones a mancomunarse para fines exclusivamente provinciales, se aprueba el adjunto Estatuto, por el que se ha de regir la Mancomunidad catalana, compuesta de las provincias de Barcelona, Gerona, Lérida y Tarragona.

ART. 2.º Cualquier acuerdo adoptado por la Mancomunidad que implique modificación del Estatuto adjunto, que se aprueba, además de ser ratificado por las Diputaciones, será sometido al Gobierno a los efectos procedentes de su aprobación.

ART. 3.º Por el Ministerio de la Gobernación se dictarán las disposiciones que fuesen necesarias para la ejecución de este decreto.

Dado en Palacio, a veintiséis de marzo de mil novecientos catorce.

ALFONSO

El Ministro de la Gobernación,

José Sánchez Guerra

III

LLISTA

DELS SENYORS DIPUTATS PROVINCIALS QUE
ASSISTIREN A L'ASSAMBLEA DE LES DI-
PUTACIONS DE LES QUATRE PROVINCIAS
CATALANES, CELEBRADA EL DIA 9 DE
JANER DE 1914.

Diputació de Barcelona

Excm. Sr. Don Enric Prat de la Riba, *President*.

- D. Joaquim Cabot i Rovira
- › Alexandre Bosch i Catarineu.
  - › Antoni Abadal i Portella.
  - › Francesc Alegre i Roig.
  - › Lluís Argemí i de Martí.
  - › Joan Barata i Quintanas.
  - › Francesc d'A. Bartrina i Roca.
  - › Albert Bastardas i Sampere.
  - › Angel de Borjas i Ruiz.
  - › Joaquim Borràs i Ferrer.
  - › Lluís Duràn i Ventosa.
  - › Feliu Fages i Vilà.
  - › Lluís Ferrer i Bàrbara.

- D. Joaquim Forcada i Monés.
- » Rafel Guerra del Río.
  - » Lluís Isamat i Lazzoli.
  - » Antòñ Jansana i Llopart.
  - » Gaetà Marfà i Clivillés.
  - » Eduard Micó i Busquets.
  - » Iu Minoves i Anglerill.
  - » Lluís Pericas i Morros.
  - » Josep Puig i Cadafalch.
  - » Josep Queralt i Martí.
  - » Francesc Ràfols i Trabal.
  - » Isidre Rius i Font.
  - » Joan María Roma i Comamala.
  - » Joan Sala i Busquets.
  - » Ricard Sampere i Tort.
  - » Rafel Ulled i Altimir.
  - » Santiago Valentí i Camp.
  - » Pius de Valls i de Feliu.
  - » Narcís Verdaguer i Callís.

Diputació de Girona

- D. Agustí Riera i Pau, *President*.
- » Emili Garriga Lloveras.
  - » Bonaventura Sabater Burcet.
  - » Frederic Frígola Palau.
  - » Tomàs Montagut i Bosch.
  - » Josep Irla Bosch.
  - » Martí Inglès Folch.
  - » Narcís Xifra Masmitjà.
  - » Joaquim Coromina Gispert.

- D. Vicens Folgado Guasp.
- » Isidre Rius Puig.
  - » Lluís Bolós Saderra.
  - » Josep Maria Vilahur i Casellas.
  - » Josep Maria Bofill Galtés.
  - » Carles Jordà Fages.
  - » Francesc Carbó Ferrer.
  - » Pius Cabañas Font.

Diputació de Lleida

- D. Josep Maria España, *President*.
- » Francesc Roca Lacosta.
  - » Alfred Pereña Reixachs.
  - » Joan Olivé Capdevila
  - » Alfons Piñol Salvat.
  - » Romàn Sol Mestre.
  - » Delfí Canela Cots.
  - » Pau Novell Borràs.
  - » Josep Cabeceràn Borràs.
  - » Ramón Riu Vendrell.
  - » Manel Florensa Farré.
  - » Salvador Montiu Reñé.
  - » Josep Gil Doria.
  - » Pere Lasala Borderas.
  - » Antoni Mestre Casals.
  - » Joan Rovira Agelet.
  - » Josep Ignasi de Llorens.
  - » Llàtzer Sibis Fort.

Diputació de Tarragona

- D. Josep Mestres Miguel, *President*.
- › Anselm Guasch Robusté.
  - › Emili Folch Andreu.
  - › Joan Palau Mañé.
  - › Josep Compte Juncosa.
  - › Ramón Vidiella Balart.
  - › Antònn Borrell Sugrañes.
  - › Antònn Estivill i de Llorach.
  - › Francesc Roig Navarro.
  - › Joan Pubill Miró.
  - › Víctor J. Olesa Fonollosa.
  - › Matías Guarro Ribé.
  - › Antònn Padró Sanromà.
  - › Estanislau Tell Bonanat.

ÍNDIX

	<u>Pàg.</u>
Exposició de motius	5
Estatut.	13

Apèndix I

Reial Decret de 18 de desembre de 1913, facultant a les Diputacions per a mancomunar-se	21
--	----

Apèndix II

Reial Decret de 26 de març de 1914, aprovant l'Estadut de la Mancomunitat catalana.	35
---	----

Apèndix III

Llista dels senyors Diputats provincials assistents a l'Assamblea de 9 de janer de 1914	39
--	----

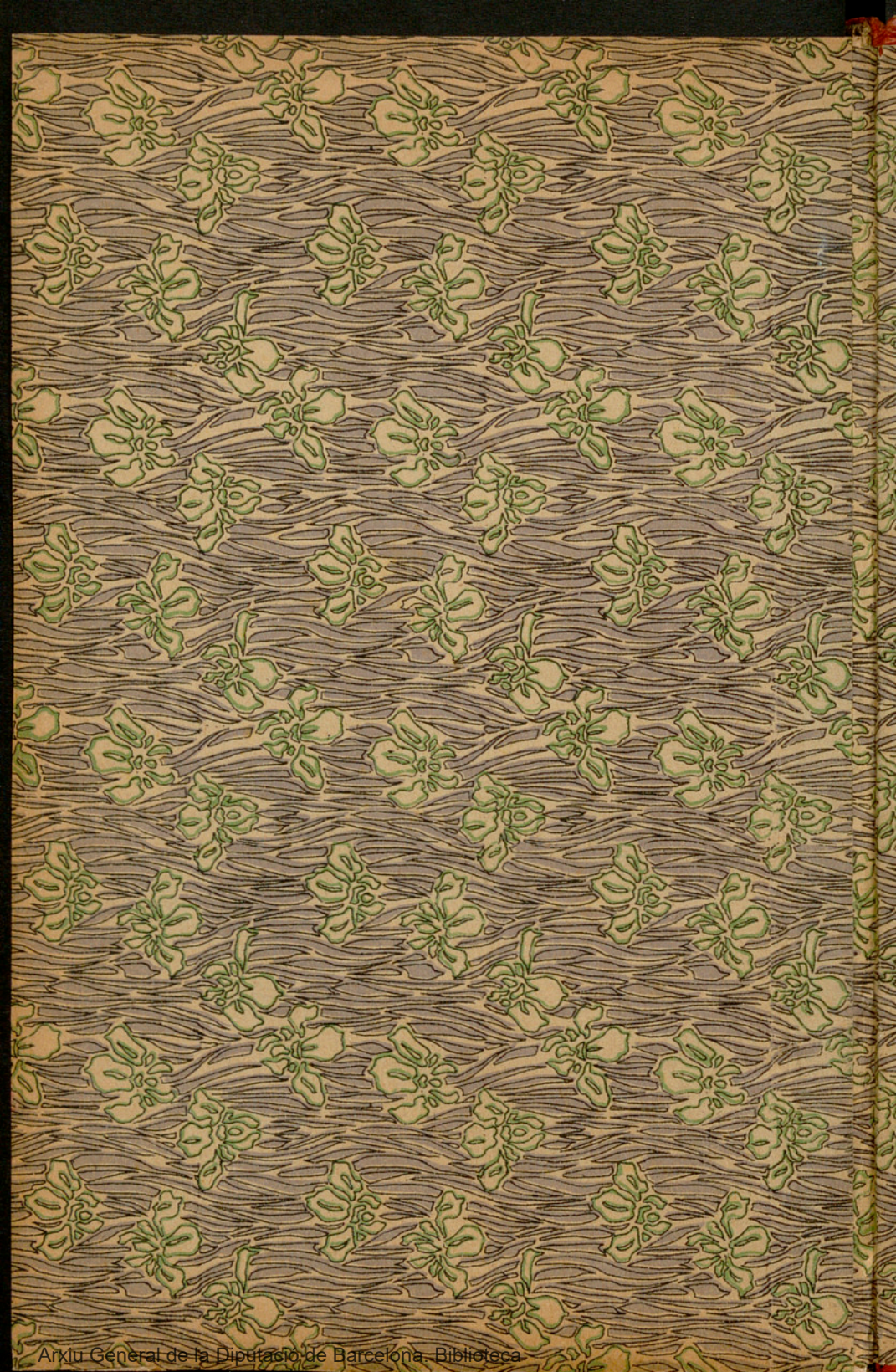

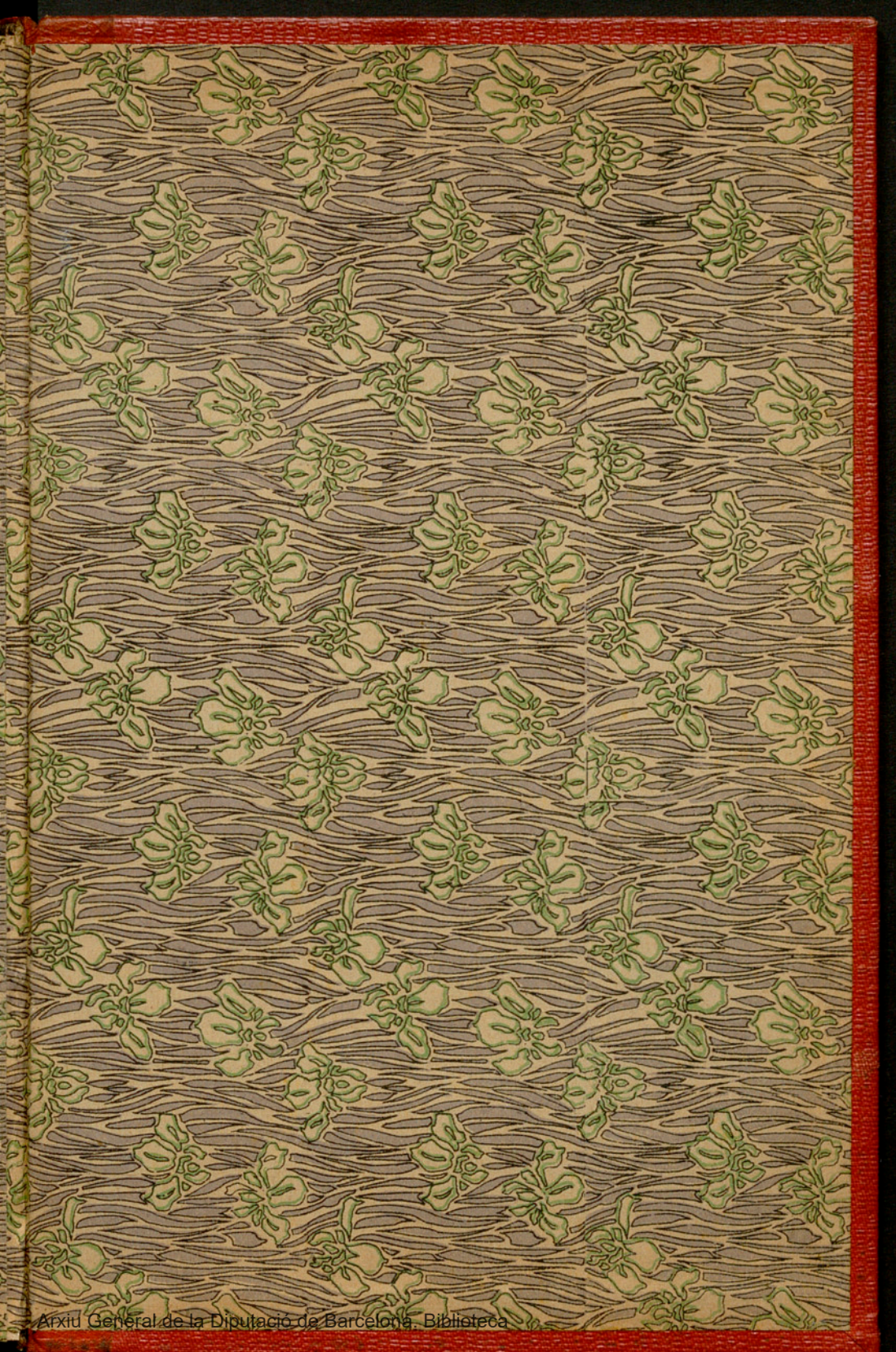

RF-4-31

ESTADÍSTICA

TUT

MANC-

MUNITA

CATALU

1914